

บทที่ 6

บทสรุป เสนอแนะ

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ผันเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมไทยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบในการดำเนินชีวิตแต่ดั้งเดิมไปสู่ระบบอุตสาหกรรมโดยเน้นหนักในด้านความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ การเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรฐานชนบทที่ทะลักเข้าสู่เมืองหลวง เพราะปัญหาความแออัดแอ้ง และการกระจายความเจริญและรายได้ที่มิเท่าเทียมกันเช่นนี้จึงไม่ช้าเรื่องแปลกที่คนไทยรุ่นใหม่มักจะมีค่านิยมที่เน้นหนักไปทางด้านวัตถุ (วัตถุนิยม) เป็นส่วนใหญ่ ค่านิยมดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อภาวะค่าครองชีพ เงินเป็นสิ่งสำคัญเพื่อใช้แลกเปลี่ยนสิ่งของเพื่อยังชีพ สินค้าตามท้องตลาดทั้งที่จำเป็นและฟุ่มเฟือยต่างแข่งขันกันถีบราคาสูงขึ้นเมื่อเป็น ดังนี้ ประชาชนผู้หาเช้ากินค่ำจึงต้องดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อความอยู่รอดของชีวิตและปากท้องของครอบครัวต้องแข่งขันกันประกอบอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพผู้รับจ้างงานที่มีความรู้มีอยู่นั้น จะต้องทำงานหนักเพื่อแลกกับเงินรายได้ที่อาจเพิ่มขึ้นมาบ้างเล็กน้อย

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าร่างกายของคนเรานั้นไม่ช้าเครื่องจักร ฉะนั้นการที่ต้องฝืนสภาพร่างกายให้ต้องทำงานหนักและนานเพื่อให้ทันทันต่อความเมื่อยล้า จึงนำไปสู่ความจำเป็นที่ต้องพึ่งยากระตุ้นประสาทที่เรียกกันเป็นภาษาชาวบ้านว่า ยาบ้า ส่วนภาษานักวิชาการเรียกกันว่า "ยาก่อมแอมเฟตามีน" ที่เรียกกันว่ายาก่อมนี้ก็เพราะเหตุว่า ในเม็ดยา 1 เม็ดนั้นเมื่อทำการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์แล้วทำให้ทราบว่ามีส่วนประกอบแอมเฟตามีน, อีเฟดริน (ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท 2) และคาเฟอีน ตลอดจนแป้งและสารอื่น ๆ ที่สามารถออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทได้เช่นเดียวกับกับสารข้างต้นนั่นเอง

สืบเนื่องจากสถิติการเกิดอุบัติเหตุบนทางหลวงที่มีจำนวนสูงขึ้นทุกปีซึ่งจากสถิติอุบัติเหตุการจราจรทางบกในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เดือน มกราคม-เมษายน 2537 นั้นปรากฏว่ามีอุบัติเหตุเกิดขึ้นจำนวน 14,408 ราย, มีผู้เสียชีวิต 381 ราย, ได้รับความเจ็บ 3,407

ราย, ได้รับความเจ็บสาหัส 316 ราย, ทรัพย์สินของทางราชการเสียหายรวมมูลค่าทั้งสิ้นจำนวน 3,500,000 บาท และทรัพย์สินของประชาชนเสียหายรวมมูลค่าทั้งสิ้นจำนวน 62,890,000 บาท¹ ทั้งนี้เมื่อปี พ.ศ. 2534 ได้มีการตรวจพิสูจน์ร่างกายของผู้เสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุ พบว่ามียาม้าอยู่ในเลือดถึง 65 %² จึงเห็นได้ว่าการเกิดอุบัติเหตุมีความสัมพันธ์กับการใช้ ยาม้าอย่างแน่นอน

อย่างไรก็ดี ยาม้าเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถบรรทุก เพราะว่าการกลุ่มอาชีพนี้มีทัศนคติและความเชื่อที่หยั่งรากฝังลึกยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้ว่า "ถ้าไม่กินยาม้าแล้วจะเกิดอุบัติเหตุ" และ "การกินยาม้าเปรียบเสมือนกับมีเครื่องรางของขลังติดตัว"³ ประกอบกับนายจ้างมักจะตั้ง "เงินเบี้ยเลี้ยง" ไว้เป็นจำนวนที่สูงโดยจะกำหนดไว้เป็น "ค่าเที่ยว" ซึ่งผู้ขับจะได้เงินมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระยะทาง ดังนั้น จึงนิยมกินยาม้าเพราะต้องการเร่งขับเพื่อทำเวลา⁴ สาเหตุเหล่านี้จึงเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องหาทางแก้ไขเพื่อทุเลาปัญหาการเกิดอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากยาม้า ดังนั้น รัฐจึงได้เร่งกำหนดนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น

ทั้งนี้ มาตรการทางกฎหมายนับว่ามีความสำคัญ เพราะเป็นเครื่องกำหนดรูปแบบและวิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหารายการที่ยากกลุ่มแอมเฟตามีนในทางที่ผิดจากการศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายและวิธีปฏิบัติในปัจจุบันเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายต่อปัญหาผู้เสพยากลุ่มแอมเฟตามีน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1 สถิติอุบัติเหตุการจราจรทางบกในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เดือน มกราคม-เมษายน 2537, งานที่ 4 กก.5 บก.จร.

2 นพ.ชิตพงษ์ ไขยวสุ, หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันวันที่ 21 มีนาคม 2534, หน้า 3.

3 "ยาม้า", สารคดี ฉบับ 83 ปีที่ 7 เดือน มกราคม 2535 : 113-124.

4 เรื่องเดียวกัน

ในขณะที่ขับขี่ยานพาหนะนั้น เมื่อได้วิเคราะห์ถึงกฎหมายดังกล่าว พบว่ามีบทบัญญัติเกี่ยวข้องอยู่ 3 ฉบับคือ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 (มาตรา 62 ตริและมาตรา 106 ตริ), พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 (มาตรา 43 ทวิ และมาตรา 157 ทวิ), พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 (มาตรา 102(3 ตริ) และมาตรา 127 ทวิ) ซึ่งความคิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทรนั้น ถือว่าเสพเมื่อไหร่เป็นความผิดทันทีถ้าหากเสพแล้วไปขับรถหรือนั่งประจํารถ ก็จะเป็นความคิดตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกและพระราชบัญญัติจราจรทางบกอีกบทหนึ่งด้วย (เป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวแต่ผิดกฎหมายหลายบท)

1. แม้จะมีกฎหมายรองรับพฤติกรรมการเสพยากลุ่มแอมเฟตามีนว่าเป็นความผิดแต่ในทางปฏิบัติจริง ๆ แล้วเห็นว่ายังไม่เอื้ออำนวยต่อการที่จะนำมาใช้สำหรับเป็นเครื่องมือป้องกันและปราบปรามปัญหาการเสพยาในกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถบรรทุกได้ ทั้งนี้เพราะ

- ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกมีข้อบกพร่องในส่วนของการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่เพื่อกำหนด "เหตุอันควรเชื่อ" นั้น ควรมิชอบเขตนาน้อยเพียงใดซึ่งหากเป็นการใช้ดุลพินิจตามใจตนนั้นย่อมจะก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานในเนื้อตัวร่างกายของประชาชนได้ประกอบกับการเสพยาในขณะขับขี่ยานพาหนะนั้น เป็นการกระทำความคิดที่มีลักษณะพิเศษไม่มีผู้ใดหยั่งรู้ได้อีก ทั้งไม่มีบทบัญญัติหรือมาตรการกำหนดให้ภาครัฐ เอกชน หรือเจ้าของสถานประกอบการทำการตรวจสอบสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ขับขี่แต่อย่างใด ฉะนั้น หากผู้ใดฝ่าฝืนเสพยาในขณะขับรถกฎหมายก็ไม่สามารถเอาผิดกับผู้นั้นได้โดยทันทีเพราะไม่ใช่ว่าความผิดที่เห็นได้ชัดโดยชัดแจ้ง

- ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกก็ยังมีข้อบกพร่องในส่วนของปัจจุบันนี้หลักเกณฑ์วิธีการที่ใช้ตรวจทดสอบหาสารยาม้าตามกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรนั้น ยังไม่มีการประกาศ และนำออกใช้แต่อย่างใด จึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมายได้ เพราะไม่มีวิธีการและแนวทางที่จะให้ปฏิบัติจึงไม่สามารถรู้ว่าคุณต้องสงสัยได้เสพยากลุ่มแอมเฟตามีนจริงหรือไม่ ยิ่งไปกว่านั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน เมื่อตรวจพบสารยาม้าในร่างกายของผู้ต้องสงสัยแล้วเท่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

มักจะทำการเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งมีโทษเบาสุด แล้วปล่อยตัวไปซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ไม่สามารถนำโทษตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และพระราชบัญญัติจราจรทางบกซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่ามาใช้บังคับได้จึงเป็นการปิดโอกาสการนำมาใช้ซึ่งกฎหมายที่มีอยู่ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความลักลั่น ซ้ำซ้อน และไม่เป็นเอกภาพของกฎหมายอย่างเห็นได้ชัด

2. วัตถุประสงค์ของปัญหาเชิงปฏิบัตินั้นก็ยังมีปัญหานั้นประเด็นของการตั้งด่านตรวจของเจ้าหน้าที่นั้นจะทำให้การจราจรติดขัดเป็นระยะทางยาวยิ่ง ถ้าใช้เวลาในการตรวจ และรับทราบผลตรวจพิสูจน์แต่ละรายนานด้วยแล้ว นอกจากจะทำให้รถติดแล้วยังอาจเป็นเหตุให้สินค้าเสียหายหรือส่งมอบไม่ทันก็เป็นได้ ซึ่งความเสียหายดังกล่าวนี้คงเป็นปัญหาที่จะต้องคิดแก้ไขกันต่อไป

ประกอบกับเทคนิคและกรรมวิธีการตรวจทดสอบนั้น จะมีความน่าเชื่อถือและรับรองความถูกต้องได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้การปฏิบัติงานเท่าที่เป็นอยู่ปัจจุบันเป็นการปฏิบัติงานในลักษณะที่ล่าช้าเพื่อให้งานเสร็จตามเป้าหมายซึ่งไม่สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องจึงเป็นผลให้เกิดความเคลือบแคลงว่า พระราชบัญญัติที่ควบคุมการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาสูบแอมเฟตามีนนั้นทางปฏิบัติจะสามารถใช้ได้ผลสมบูรณ์หรือไม่เพียงใด ดังนั้น จึงสมควรจะทำการปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นเอกภาพ ไม่เกิดความซ้ำซ้อน หรือมีช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายดังที่เป็นอยู่ปัจจุบันต่อไป

อย่างไรก็ดีคิดว่าแนวโน้มของปัญหานอนาคตอันเกี่ยวกับการลักลอบค้า และใช้บริโภคสารประเภทยาสูบแอมเฟตามีน เพื่อกระตุ้นประสาทจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเนื่องจาก

- เนื่องจากผลตอบแทนทางธุรกิจของการผลิต และค้ายาสูบแอมเฟตามีนนั้นมีค่าตอบแทนที่สูงและคุ้มค่าต่อการเสี่ยง ดังนั้น แม้ผู้กระทำความผิดจะรู้ถึงอัตราโทษตามกฎหมายและภัยของการใช้สารประเภทนี้ก็ตาม ก็พร้อมที่จะเสี่ยงกระทำความผิดเสมอ

- สารประเภท คาเฟอีน นั้นสามารถนำมาใช้เป็นตัวยาสำคัญในการผลิตยาฆ่าได้แต่ยังไม่มามีมาตรการควบคุมทางกฎหมายที่รัดกุมแต่อย่างใด

มักจะทำการเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งมีโทษเบาสุด แล้วปล่อยตัวไปซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ไม่สามารถนำโทษตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และพระราชบัญญัติจราจรทางบกซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่ามาจับบังคับได้จึงเป็นการปิดโอกาสการนำมาซึ่งกฎหมายที่มีอยู่ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความลักลั่น ซ้ำซ้อน และไม่เป็นเอกภาพของกฎหมายอย่างเห็นได้ชัด

2. วัตถุประสงค์ของปัญหาเชิงปฏิบัตินั้นก็ยังมีปัญหานั้นประเด็นของการตั้งด่านตรวจของเจ้าหน้าที่นั้นจะทำให้การจราจรติดขัดเป็นระยะทางยาวยิ่ง ถ้าใช้เวลาในการตรวจ และรับทราบผลตรวจพิสูจน์แต่ละรายนานด้วยแล้ว นอกจากจะทำให้รถติดแล้วยังอาจเป็นเหตุให้สินค้าเสียหายหรือส่งมอบไม่ทันก็เป็นได้ ซึ่งความเสียหายดังกล่าวนี้คงเป็นปัญหาที่จะต้องคิดแก้ไขกันต่อไป

ประกอบกับเทคนิคและกรรมวิธีการตรวจทดสอบนั้น จะมีความน่าเชื่อถือและรับรองความถูกต้องได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้การปฏิบัติงานเท่าที่เป็นอยู่ปัจจุบันเป็นการปฏิบัติงานในลักษณะที่ล่าช้าเพื่อให้งานเสร็จตามเป้าหมายซึ่งไม่สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องจึงเป็นผลให้เกิดความเคลือบแคลงว่า พระราชบัญญัติที่ควบคุมการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาสูบแอมเฟตามีนนั้นทางปฏิบัติจะสามารถใช้ได้ผลสมบูรณ์หรือไม่เพียงใด ดังนั้น จึงสมควรจะทำการปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นเอกภาพ ไม่เกิดความซ้ำซ้อน หรือมีช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายดังที่เป็นอยู่ปัจจุบันต่อไป

อย่างไรก็ดีคิดว่าแนวโน้มของปัญหานอนาคตรองเกี่ยวกับการลักลอบค้า และใช้บริโภคสารประเภทยาสูบแอมเฟตามีน เพื่อกระตุ้นประสาทจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเนื่องจาก

- เนื่องจากผลตอบแทนทางธุรกิจของการผลิต และค้ายาสูบแอมเฟตามีนนั้นมีค่าตอบแทนที่สูงและคุ้มค่าต่อการเสี่ยง ดังนั้น แม้ผู้กระทำความผิดจะรู้ถึงอัตราโทษตามกฎหมายและภัยของการใช้สารประเภทนี้ก็ตาม ก็พร้อมที่จะเสี่ยงกระทำความผิดเสมอ

- สารประเภท คาเฟอีน นั้นสามารถนำมาใช้เป็นตัวยาสำคัญในการผลิตยาฆ่าแมลงได้แต่ยังไม่มามีมาตรการควบคุมทางกฎหมายที่รัดกุมแต่อย่างใด

7. เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานเป็นไปอย่างยุติธรรมและตรงไปตรงมา รัฐจึงควรกำหนดระเบียบปฏิบัติในทางอาญาให้เด่นชัดไปยังองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีกฎเกณฑ์ และบทกำหนดโทษแก่เจ้าพนักงานที่ทุจริตต่อหน้าที่ และให้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด เช่นนี้จึงอาจเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าพนักงานในความสัมพันธ์สุขภาพกลุ่มแอมเฟตามีน ในขณะที่จับขี้ยานพาหนะได้

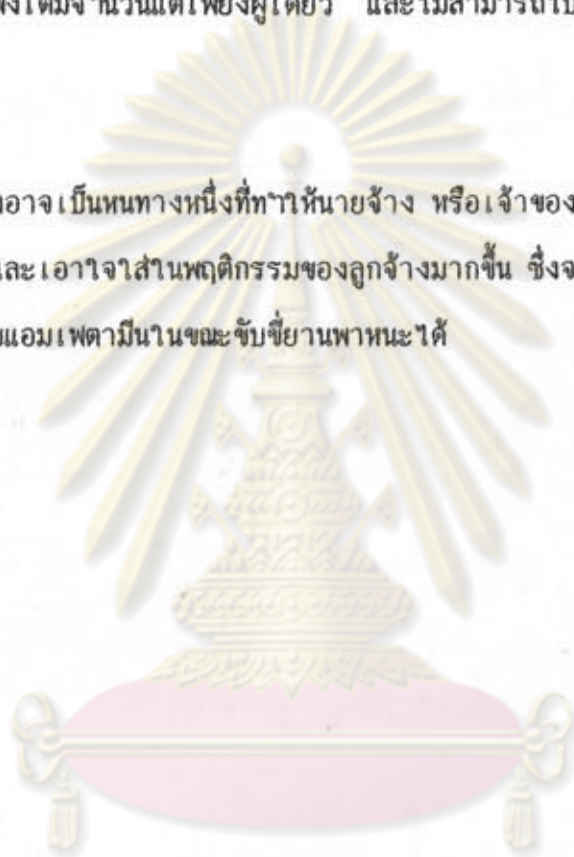
8. เนื่องจากปัจจุบันกฎหมายแรงงานได้กำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพจับขี้ยานพาหนะมีชั่วโมงการทำงานได้ไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง แต่ตามความเป็นจริงแล้วกลุ่มอาชีพนี้มักจะทำงานเกินชั่วโมงที่กำหนดจึงทำให้เกิดความเหนื่อยล้า เพราะต้องทำงานเกินกำลังและหันไปพึ่งยาม้าในที่สุดประกอบกับการขับรถระยะทางไกลนั้นนายจ้างก็มักจะประหยัดด้วยการจ้างคนขับรถเพียงคนเดียวมาได้จัดเตรียมมาให้คนขับ 2 คน เพื่อทำการสับเปลี่ยนกันแต่อย่างใด ฉะนั้นเพื่อเป็นหนทางหนึ่งอันจะทำให้ระเบียบปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานข้างต้น มีประสิทธิภาพรัฐจึงควรกำหนดมาตรการ การตรวจสอบระยะเวลาทำงานของผู้ขับรถบริการสาธารณะไม่ให้ทำงานเกินชั่วโมงที่กำหนดอย่างรัดกุมและเคร่งครัด และมีบทลงโทษที่หนักแก่ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามตลอดจนวางกฎข้อบังคับให้การขับรถเป็นระยะทางไกลต้องมีคนขับสับเปลี่ยนเสมอ และหากฝ่าฝืนเจ้าของรถต้องมีความผิดด้วยไม่ใช่คนขับรถผิดแต่ผู้เดียว โดยควรกำหนดเป็นระเบียบให้นายจ้างปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด อีกทางหนึ่งด้วย

9. กรณีความรับผิดทางแพ่งตามมาตรา 425 ซึ่งนายจ้างต้องอยู่ในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วมกับลูกจ้างผู้กระทำความผิด (คือเสพยาแล้วก่ออันตรายขึ้นในขณะที่ขับรถนั้น) ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรมีบทบัญญัติพิเศษเพิ่มขึ้นใหม่โดยอาศัยหลักการ ตามมาตรา 422 ที่ว่า "ถ้าความเสียหายเกิดแต่การฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายใดอันมีที่ประสงค์เพื่อปกป้องบุคคลอื่น ๆ ผู้ใดทำการฝ่าฝืนเช่นนั้นท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นผู้ผิด" หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หลักการที่ว่า "เหตุการณีย่อมแจ้งอยู่ในตัว" ⁵ หลักการนี้ถือว่าเป็นความรับผิดโดยเด็ดขาด (Strict or

5 วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ และคณะ, "สิทธิหลักการการพิสูจน์ กับการฝ่าฝืน บทบังคับแห่งกฎหมายอันมีที่ประสงค์เพื่อปกป้องบุคคลอื่น (ป.พ.พ.มาตรา 422), นิติศาสตร์ ปีที่ 20 ฉบับที่ 4 (ธันวาคม 2533) หน้า 65.

absolute liability) ฉะนั้น จากหลักการข้างต้นนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ จึงสมควรที่จะตกอยู่ในฐานะผู้ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย แต่ผู้ที่ได้รับผลร้ายโดยจะต้องรับผิดชอบ ค่าเสียหายเพียงลำพังเต็มจำนวนแต่เพียงผู้เดียว และไม่สามารถไปไล่เบี้ยเอาจากลูกจ้าง ได้เลย

ดังนั้น จึงอาจเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้นายจ้าง หรือเจ้าของสถานประกอบการต้อง เพิ่มความระมัดระวัง และเอาใจใส่ในพฤติกรรมของลูกจ้างมากขึ้น ซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะ แก้ไขปัญหาการเสพยากลุ่มแอมเฟตามีนในขณะจับจ่ายพาหนะได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย